

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi B.H.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. III AUa 2086/22,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2023 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Skargą z 22 września 2023 r. (data stempla pocztowego) na naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, B.H., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygnatura akt III AUa 2086/22 doszło do przewlekłości postępowania,
2. zlecenie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie prowadzącemu obecnie postępowanie niezwłoczne wyznaczenie terminu posiedzenia niejawnego i wydanie wyroku w sprawie,

3. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącej kwoty w wysokości 12 000 zł,
4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącej kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że skarżąca w dniu 7 września 2017 r. otrzymała decyzję Dyrektora ZER MSWiA w sprawie ponownego ustalenia wysokości jej emerytury. Wysokość świadczenia została znacznie obniżona i skarżąca wniosła niezwłocznie odwołanie do Sądu. Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygnaturą XIII1U 16956/18. Sąd Okręgowy wyznaczył na dzień 24 maja 2022 r. rozprawę, na której przesłuchał skarżącą i wydał pozytywny dla niej wyrok. W dniu 29 czerwca 2022 r. pozwany organ wniósł apelację i sprawa została przekazana Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do rozpoznania. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w dniu 8 lipca 2022 r. Odpowiedź na apelację została złożona w terminie. Po upływie ponad roku od wniesienia przez organ apelacji, w sprawie nie został wyznaczony termin posiedzenia niejawnego. W ocenie skarżącej, biorąc pod uwagę całość postępowania w niniejszej sprawie doszło do przewlekłości postępowania. Skarżąca domaga się zapłaty stosownego zadośćuczynienia w kwocie 12 000 zł, albowiem tak długie oczekiwanie na rozpoznanie sprawy powoduje u niej poczucie krzywdy i frustracji. Wskazana kwota zadośćuczynienia jest adekwatna do kwot zasądzanych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w podobnych sprawach.

W odpowiedzi na skargę z 6 listopada 2023 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o odrzucenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023 r., poz. 1725 ze zm., dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r.,

III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Skarga na przewlekłość postępowania stanowi jeden z instrumentów prawnych umożliwiających urzeczywistnienie przewidzianego w art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm. - dalej jako „Konwencja”) oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.) prawa do rozpoznania sprawy przez sąd w rozsądnym terminie. Konsekwentnie jej celem jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, poprzez wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego biegu procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2012 r., III SPP 21/12 oraz z dnia 16 stycznia 2018 r., III SPP 60/17), tak jak celem ustawy o skardze było „stworzenie mechanizmu prawnego wymuszającego rozpoznanie sprawy przez sąd” (*vide* uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2005 r., III SPP 113/04 oraz III SPP 115/04)” (postanowienie SN z 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19)

Z analizy akt sprawy wynika, że sprawa z odwołania B.H. trafiła do Sądu Okręgowego w Warszawie 17 lipca 2018 r., zaś postępowanie przed tym sądem zakończyło się wydaniem wyroku w dniu 24 maja 2022 r. Akta sprawy wraz z apelacją organu emerytalnego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 8 lipca 2022 r. i w tym samym dniu sprawę zarejestrowano w stosownym repertorium i skierowano do przydzielenia sędziego referenta. W dniu 18 sierpnia 2022 r. do akt sprawy wpłynęła odpowiedź skarżącej na apelację datowana na 10 sierpnia 2022 r. Zarządzeniem z dnia 23 sierpnia 2022 r. akta sprawy skierowano do spraw oczekujących na rozpoznanie według kolejności wpływu w referacie. Wyrokiem z dnia 25 września 2023 r. Sąd Apelacyjny w

Warszawie prawomocnie zakończył postępowanie oddalając apelację organu emerytalnego.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, że w sprawie roczny okres oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej został przekroczony tylko nieznacznie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2019 r., I NSP 99/18).

Ostatecznie biorąc pod uwagę fakt, że złożona skarga odniosła założony skutek, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że nieuzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, a także wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie odpowiednich zaleceń, w szczególności, że postępowanie zostało prawomocnie zakończone, a także przyznanie skarżącej odpowiedniej sumy pieniężnej.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w sentencji postanowienia, oddalając skargę.

[a!]

Marek Dobrowolski Grzegorz Żmij Aleksander Stępkowski

M.L.